

Andrea Palašić

JELENA ĐURIĆ

Apstraktna umetnost ne postoji. Uvek se mora početi sa nečim. Tek nakon toga možete ukloniti sve tragove stvarnosti.¹

Apstraktno slikarstvo karakteriše specifičan odnos prema stvarnosti i njenim sadržajima. Zbog naglašenih *neformalnih* karakteristika, korišćenjem spontanijih pokreta (mrlja/fleka!), kao i zanemarivanje tradicionalnog komponovanja slike, apstraktno slikarstvo subvertira svet realnosti. Stabilna veza između forme i sadržaja se kida i odlaže. Ovakav odnos forme i sadržaja objašnjava se kao neograničena *mreža* (Teri Iglton) – konstantna razmena i promet elemenata, gde se nijedan element ne može apsolutno definisati – u kojem se sve shvata i prati u/kroz sve ostalo.² Stoga, nikada ne možemo govoriti/pisati o apsolutnom značenju dela, već samo o beskrajnoj interpretaciji, gde je značenje konstruisano i kontekstualizovano upravo od strane onoga koji gleda/čita sliku.

Apstraktno slikarstvo Jelene Đurić prisvaja proces stvaranja slike u kome se igra značenja pokreće u svim pravcima. Njene slike su neizbežno alegorične: značenje nikada ne može biti potpuno otkriveno, i bilo šta da o njemu kažemo/pišemo nije ništa drugo do proizvoljan izveštaj o njegovoj intertekstualnoj prirodi. Iako ne postoji logičan sled u narativnom smislu, slikarski gest Jelene Đurić se ipak može razviti (u različitim pravcima) u reč, sintaksu ili nekakvu vezu između slike i jezika. Unutar njenog slikarstva, platno je često shvaćeno kao polje psihičkih improvizacija. Međutim, psihička svest velikim delom zavisi od društvenih faktora, koji upravo čine taj deo *tragova stvarnosti* koje je neophodno osvetliti, ne bi li se kasnije mogli ukloniti – zarad *umetnosti*.

Objašnjavajući (neposredno) upravo ovakav koncept umetničkog delovanja Jelene Đurić – gde se vidljivi svet (predmet!) uklanja i stapa sa psihičkim (mašta!) – subvertiram jednoznačno čitanje njenog rada, te sugerišem jedan drugačiji nivo značenja. Suprotstavljajući se *tradicionalnoj* narativnoj strukturi *katalošskog teksta* i singularnog/linearnog čitanja dela, opredeljujem se za *verbalno-vizuelnu strukturu*.

Poput *džepnog rečnika*, pred vama su (mogući!) *tragovi stvarnosti* koji čine trenutnu sliku Jelene Đurić:

¹ Pablo Picasso, Boisgeloup, zima 1934, citirano u *Futurism*, ur. Didier Ottinger; Centre Pompidou/5 Continents Editions, Milan, 2008, str. 313 (prevod sa engleskog: *There is no abstract art. One must always begin with something. Afterwards one can remove all semblance of reality*).

² Terry Eagleton, *Literary Theory: An Introduction* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1983), str. 129.

A – **ateljje**, na posljednjem i po spratu, preko tankih vijugavih stepenika i polumračnog hodnika niskog plafona sa mnoštvom vrata kao da idemo otkriti kako je Biti Džon Malković;

B – **Blanuša** je insistirao na radu, na slici, a na inspiraciju se ne čeka;

V – **voz** kao prenočište od Švajcarske do Francuske: *inter rail* karta valjala se za samo sto evra;

G – **gest** kao fleka;

D – **dečja emisija** Televizije Zagreb *Poštanski sandučić*. Poštar Duje donosio je pisma i crteže malih gledalaca, ali njeno se negde zagubilo;

Đ – **Đura** i Šumska patrola;

E – **eksperimenti** sa *epoxy* smolom za izradu stola;

Ž – (umetnost kao) **Život!**;

Z – **zaključava** nas u atelje;

I – **izložbe**: Afekti/Reakcija/Sanjari/Buđenje;

J – **200jedanaest**;

K – **Klasa**: Milena Stojanović, Svetlana Došen, Nataša Dragišić, Jelena Gorički, Momir Bulović, Nikola Živić (...) pretežno ženska, sve lavice i neverovatni talenti;

L – **Linč** je govorio o važnosti instinkta u umetničkom procesu, kada se prepuštaš radu kao dete u igri!;

Lj – **<3**;

M – **M A M A**;

N – **nasilje** kao **nesigurnost**;

O – Vasjini **opaljeni crteži** sa Brus Lijem iscrtni preko Ivanovog dramskog teksta;

P – **pliš** sa Wikipedije je vrsta čupave tkanine, meke i ugodne na dodir koja se dobija od svile ili od pamuka, ali i od sintetičkih materijala poput viskoze, poliestera, najlona ili kombinacijom viskoze i svile. Prvi put je proizveden u indijskoj pokrajini Kašmir u 14. veku. U pliš se obmotava 1. dijamant, 2. hladno oružje i 3. Teddy;

R – **razvoj i rad** kao prenos energije iz jednog sistema u drugi, iz predmeta u maštu;

S – **spontanost** kao dobrovoljnost;

T – **TeksT** kao **Trag**;

Ć – 24. marta 1999. godine prof. istorije umetnosti **Ćetković** nije došao na čas iz Beograda (dobio je dojavu od sina iz Amerike);

U – **U** procesu **univerzalnog** i ličnog;

F – **fleka** kao gest;

H – u **Hoknijevom bazenu** plivaju antičke skulpture;

C – njeno **crno srce** izlazi kroz format papira;

Č – **četke** = zaboravljene + neoprane + stvrdnute + bačene;

Š – **šapat**: prigušen govor, nivo glasnoće 20 fona; **šapatati**: govoriti poverljivo i tiho, nekome na uvo.